

اجتهاد

حیاتی، فلسفی، اجتماعی فکر غنرتہ سی

Adresse:

Idjtihâd Constantinople

Téléph: St. 865

XVIIIme ANNÉE

1 Avril. 1923 — No. 152

ادارہ خانہ سی

جفال اوغلندہ « اجتهاد نوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

« اون سکیزنجی سنہ تأسیسہ »

نومرو ۱۵۲ — ۱ نیسان ۱۹۲۳

بو بیوک ذاتک بر عمومی در سده کی بر افادہ سی ہر تہ صلسہ
قنا تلقی ایدیلش ، مسہلکنندہ ترقی اینہمک اوزرہ عزل
اولش ایدی . آنجاق منیف پاشا مرحومک بک یوکسک
اولان قیدر شناسلنی سایہ سندنہ کتب خانہ لر مفتشہ لکی ایلہ
شویلہ بویلہ معیشتی تأمین ایدلش ایدی .

ارشونی ، اندازہ بی متروپہ تبدیل ایتدیلر ،
خواجہ تحسین نامی پتروپہ تبدیل ایتدیلر .

دیہ کفرینہ قادار یورونولن دانشمند و حکیم خواجہ من
تماماً حبیبی بر شوق وغیرتہ ، مملکتہ عرفان و حریتک
برلکندہ کوک صالماسی و دال بوداق و یرمسی ایچون
عزمکارانہ چالیشوردی . ایشہ منحصر آو آرزو و
امللہ درکہ مشہور فرانسہ متفکر لرندن (وولنہی Volney) ک
(تدمر) خرابہ لرینی زیارتندہ آلدینی انطباعاتی
قید ایتدیکی کتابنک صوکنندہ بولنان (قانون طبیعی)
[La loi naturelle] نک ترجمہ سنی بنم امضاملہ نشر
ایتمک ہوسندنہ بولنشدی . نہ چارہ کہ ایکمزدہ حامیسی
اولان منیف پاشانک زمان نظارتندہ بیلہ ثریا افندی
کی حر دوشونجہ لی بر فاضل « طبیعی جائز دکلر »
اشارتیلہ اثری اعادہ ایتشدی .

بنم طبع تشبہ من صکرہ ، بو کوچوک اثری ترجمہ
ایدن علی فرخ بک مرحوم ترجمہ سنک یاریسندن زیادہ سنک
تقدیس و معاینہ انجمنی طرفندن طی ایدلہ سنہ قاتلانہ رق
نشر ایتدیر مشدی ؛ فقط خواجہ منک ترجمہ سندنہ کوستردیکی
اقتدار شہہ سز او زمان مایکیہ مکتبندن یکی چیقان علی
فرخ بکک اقتدارندن بک یوکسک اولدینی کی کتابی
عیناً نشر ایلہ قارئینک استفادہ سنی تأمین ایدہ کی امیدیلہ
کوستہ ریلن حسن قبولہ عرض شکران ایلہ (اجہاد) .
تودیع ایدلدی . ۲۵ کانون ثانی ۱۹۲۳

نجیب عاصم

ہامش : خواجہ تحسین افندی مرحوم « اذاجاء
القضا عمی البصر » ی شو صورتلہ قبول ایدردی :
« اذا عمی البصر جاء القضا » برنجی شکل متداول ورائج ،
« قضا کلدیکی وقت کوز کورا ولور ، دیمک اولدینی حالہ
او ، خبر اولہ دکل کوزہ بصیرتہ لک عارض اولدینی زمان
قضا کلیر ، دیردی . خواجہ مرحوم بک (علم روح)

جناب شہاب الدین بکلردہ استادک الہی بزم صحبتہ داخل
اولدیلر . بر آز صوکرہ دامادلری امین بک دہ بزلرہ
التحاق ایتدی ؛ استاد بر کونش کیجی اورتہ مزیدہ ؛ بزلر
سونوک و حیران بیلد بزلر ایدک .

روحانی کوزلاک نہ قدر پایدار و سخادر ! استادک
یانندن آریلق اوزرہ ابداع کار الی او برکن بیوک فیضی
ہندی یہ :

« در کشور ما میر اجل رام ندارد ،

از سرک نمیرم ، عزارا نشایم

بیت بلندی الہام ایتمن اولان روحانی کوزلاکک و روحانی
یکیتلکک کشور سبحانسی تفکر و تأمل ایدیوردم .

۳ مارت ۱۹۲۳ اجہاد ثوی

ع . ج .

خواجہ تحسین افندی حقندہ

[محترم مدرس نجیب عاصم بک طرفندن کوندہ ریلشدر]

کتاب عالمک اورا قیدر ابعاد نامحدود ،

سطور حادثات دہر در اعصار نامحدود ،

یازیلش دستکالوح محفوظ طبیعتہ

مجسم لفظ معنی دارد عالمہ ہر موجود .

مسقط رأسم اولان (عیناب) دن بوندن ۴۵ سنہ اول
استانبولہ ایلاک کلدیکم وقت بوقطہ غرای خطاط وحدتی
یازیسیلہ وطاش باصماسی اولارق طبع ایدلش لوحہ حالندہ
ہر یردہ کوروردیم . بتون بر فلسفہ خلقی اجمال ایدن
بو قطعہ نک ناظمی خواجہ تحسین افندی ، شیمدی
(مدرسہ الخطاطین) اولان مدرسہ نک اوست قاتندہ باب عالی
جادہ سنہ ناظر او طہ سندنہ کتابلری آرہ سندنہ او طورور
و یوقوشہ باقان او طہ سندنہ ایسہ رصد آلترلی واسطہ سیلہ
سمانی رصد ایدردی . بن ۹۵ تاریخندہ برطاقم غرضکارلرک
شہرینہ اوغرایان بیوک عالمدن پنجشہنبہ و جمعہ کونلری
تاریخ فلسفہ و ہیئت درسلی آلان تک توک شا کردلری
میانندہ بولندیم ہر فصلہ بو محترم عالم بنی تقدیر ایدر
بوتون عقیدہ لریتی بانا آچار ، یونلرک ہیج برینی بندن
صافلامازدی .

ایلاک (عثمانی دارالفنون) نک ایلاک مدیری اولان

یازدینی بر کتابده ، حال حاضر اروپا-سنک بولونديني وضعیت ، (روما) ايمپراطورلغلك ناكهانی چوكديكي اوچنچي عصر بدايتدهكي وضعیت اولديغنی بیان ايديور ودييوركه « اكر (اوروپا) قوتلی و نفوذی مصری حكومتله مالك اولسهیدی مدنیت غربیهك حائز اولدينی وسائط جسمیه سایهسند « انسانیت » ك تکرار انشا و احساسی قولای و چاقوق اولوردی . فقط حرب یوزندن خراب ارلان ، درین برسفالنه دالان ، سیاسی اقتصادی ، عسکری دیپلوما سیائی برچوق مشکلاته معروض قالان ، ادارهیه مقتدر حكومتلردن محروم بولونان (اوروپا) نك اك بويوك قسمی اوزون برآنارشی ایچنه دوشهیلیر . ایشته اووقت نه اولاجغنی زه اوچنچي و دوردنچي عصر ك تاریخی اخبار ایتمکده در .

اعتبار و حرمت پره نسبی بتون مدینتلك آناختار طاشی در . نهوقت سیاسی مظلومه آنارشی ایچنده پارچهلیرسه مدینتده او وقت چارچاقوق انحلال ایدر ... بعضی نقاط نظردن بوكونكي آنارشی داهاچوق مهلك در . اوچنچي عصرده دولت و مدینت ایكي دینی اعتقادك سینهسندده آریمش ، خور اولمشدی : بت پرستك ، خریستیانلق . بو ایكي دین ، فکری و اخلاقی آنارشییه وبالواسطه سیاسی آنارشییه نهایت ویریوردی ، او دورده هر فرد ، دنیا بیقیلسه روحنده صارصیلماق سزین قالان بر سورو فکترلر و پره نسبیله [مبادی به] اولسون صاحبدی . حالبوكه بتون اعتبار و قیمت حكملرینك سقو طندن (اوروپا) ده متولد سیاسی آنارشی ، جهانك شمیدییه قدر طانیدینی معنوی آنارشیلك اك بيوكنه انضمام ایده جكدر ...

معافی (فەرررو) نك بو مطالعه سی قید احترازی ايله تاقی ایدیلیدر . اكر (فەرررو) حرمت واعتبار مبدئى = Principe d'autorité تیسیرینی لغوی : عنعنوی معناسنده آلیور و ادعا ایدیورسه ، كه : اسکی موردل اوزرینه قورولان حكومتلر اوچیفیرندن چیقان اوروپایی مجرد انضباط قوتله تکرار برینه کتیره جکدر . بونده غریب صورته آلدانیوردیمکدر . فقط (فەرررو) . (اوروپا) ده قوتك انحلالی فرقو تمیز ایتدیكجه ، دولتلردخی

(اساس علم هیئت) و (صو) عنوانی رساله لرله بر کره مصنعه لری مطبوعدر . کره سما سی ده پریشان بر حالده کتابچیلرده بولنوردی . نجه بیوك متفكر ك فلسفی عقیده لری مظلومه لرنده نرم و تسطیر ایدلش اولدیغندن اصل بونلرك جمع و نشرینی ارباب همتدن دیلرز . ن . ع .

(قانون طبیعی) آیرنجه کتاب شکنده ، عقد صلح ی متعاقب ، طبع ایده جكدر کتابلر عداده ادخال ایتك . كلهجك نسخه ده مرحومك رسمنی و عبدالحق حامدك استادنك مرحوم تحسین افندییه مرتبه سنی ، و متعاقب نسخه لده اشارینی وقانون طبیعی دن نونلر نشر ایده جكدر

اوروپا نرهیه کیدیور ؟

۱

خلاصه : ایتالیان مؤرخ (فەرررو) نه دیور ؟- انسانى بر مدینت قوروله بيله جكمی ؟ - بوكون قایتالیست لره سوز آكلاتاجق هیچ بر حكومت قالمشدر ؛ زنكینلرك دكل عمومك خیرینه خادم حكومتله احتیاج . - حرب عمومی ؛ سیاسی و اقتصادی ضررلردن باشقه اخلاقی دوشونجه لری ده محو ایتمشدر وعصر ك اك بويوك یاره سی بودر ؛ بش سنك حرب ، انسان حقنه حرمت فکرینی سیلمشدر ؛ انسان کریزی ینه طاشدی .

فرانسه نك سابق وکلانسندن موسیو (قایو Caillaux) اوروپا مدینتلك ظاهری ترقیانیه رغماً بك فنا بر عاقبت معنویه واقتصادیه دوشو کیتدیكنی ، اخیراً انتشار ایدن عنوانی اثرنده اوزون اوزادییه ایضاح واثبات ایتیمکده در . بوكتابك نتیجه سنی تشکیل ایدن قسم بترن صحیفه لری خلاصه ایده جك ماهیته بولوندينی واقتصادی- عسکری (اوروپا) یی علمی وشفیق (اوروپا) ايله قاریش- دیران فانلاری تنویر ایتدیكي ایچون اك اساسلی نقطه لرینی عیناً نقل ایدیوروز .

مشارالیه [صحیفه ۲۷۸ دن اعتباراً] شو مطالعه یی ایلهری سورمکده در :

(J. Ferrero) مدینت قدیمه نك خرابیسی حقنده